

Пето международно изложение „Банки Инвестиции Пари“

ПОТЕНЦИАЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯ ПАЗАР В БЪЛГАРИЯ В УСЛОВИЯТА НА ЗАСИЛЕНА КОНКУРЕНЦИЯ*

МЕЖДУНАРОДНО ФИНАНСОВО ИЗЛОЖЕНИЕ
Банки Инвестиции Пари

НИКОЛАЙ ПЕТКОВ, НАЧАЛНИК ОТДЕЛ „РЕГУЛАТОРНА ПОЛИТИКА“ КЪМ ДИРЕКЦИЯ „РЕГУЛАТОРНА ПОЛИТИКА И АНАЛИЗИ“ В УПРАВЛЕНИЕ „ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН НАДЗОР“ НА КФН

пектива дори на превишаване на обема на животозастраховането спрямо този на общото застраховане, както е на развитите застрахователни

С присъединяването на България към Европейския съюз нашият пазар, в това число и застрахователният, става част от европейското икономическо пространство. Българският пазар се открива за застрахователите на държавите членки на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн и Норвегия, съот-

№	Държава членка	Общ брой на застрахователите, за които е подадено заявление	Застрахователи по общо застраховане	Застрахователи по живото застраховане
1.	Германия	6	6	0
2.	Австрия	1	1	0
3.	Ирландия	5	4	1
4.	Великобритания	21	20	1
5.	Франция	4	4	0
6.	Италия	2	2*	1*
7.	Лихтенщайн	1	1	0
8.	Люксембург	1	1	0
		41	39	3

* Разликата в резултата се дължи на обстоятелството, че Италианският застраховател, Aurora Assicurazioni, има право да извършва дейност едновременно по живот и по общо застраховане и е заявил за осъществяване на дейността и по двете групи видове застраховки.

ветно пазарите на ЕС и на тези държави се откриват за българските застрахователи.

Започна процесът по уведомяване на Комисията за финансов надзор за извършване на дейност от застрахователи със седалище в държавите членки на Европейското икономическо пространство, които искат да извършват дейност в нашата страна при условията на свободата на предоставяне на услуги. Към 14 февруари т. г. броят на такива застрахователи възлезе на общо 41 от осем държави членки на ЕИП. Разбивката е дадена в таблицата горе.

Български застрахователи също проявяват интерес да предоставят услуги в други държави членки на Европейското икономическо пространство.

Преструктурирането на българския застрахователен пазар се допълва и от обстоятелството, че по силата на присъединяването към ЕС и в съответствие с разпоредбата на §11, ал. 2 от ПЗР на Кодекса за застраховането, съществуващите четири клона на застрахователи от държави членки на ЕИП вече осъществяват дейността си при условията на правото на установяване.

Биха могли да се очакват и други промени като

преобразувания на застрахователи, прехвърляне на застрахователни портфейли и т.н.

С други думи, свидетели сме на събития, които могат да доведат до значителни изменения на съществуващия пазар на застрахователни услуги.

Както е известно, самият пазар има немалък потенциал за развитие. В тази връзка ще се спра само на две групи показатели: съотношението между премийния приход по животозастраховане и по общо застраховане и съотношението между премийния приход и размера на изплатените обезщетения по автомобилно застраховане, имуществено застраховане и застраховането по застраховка „Обща гражданска отговорност“.

По данни към 30 ноември 2006 г. brutният премийен приход по **живото застраховане** е в размер 153 199 000 лв., а brutният премийен приход по общо застраховане е в размер от 882 480 000 лв. Ясно се проявява познатата тенденция на многократното (повече от пет пъти) превишаване на обема на **общото застраховане** спрямо този по застраховки „Живот“ и „Злополука“. Би било логично да се очаква развитие в посока на изравняване на обема на премийния приход по двата типа застраховане и в перс-

пазари. Ключов фактор за обръщане на тенденцията обаче ще бъде промяната на доходите на българските граждани, а не толкова конкуренцията на пазара. Този фактор очевидно се отчита и от застрахователите, които заявяват намерението си да присъстват у нас - както е видно, броят на подадените уведомления за извършване на дейност от страна на животозастрахователи е по-малко от 10 на сто от общия брой.

Потенциал за развитие има и в общото застраховане. Както е известно, в тази област водещ е делът на автомобилното застраховане с 63,8 % от brutния премийен приход и с 82,9 % от обема на изплатените обезщетения по данни към 30.11.2006 г. За съпоставка имуществените застраховки (видовете „Пожар и природни бедствия“ и „Щети на имущество“) общо имат дял от 21,56 % от brutния премийен приход и 9,8 % от обема на изплатените обезщетения за същия

период, а застраховка „Обща гражданска отговорност“ съответно - 2,65% от brutния премийен приход и 1,14% от обема на платените обезщетения за периода.

От гледна точка на казаното интерес будят видовете застраховки, които са заявени от застрахователите от държавите членки, които са уведомили за извършване на дейност в България и които са представени в таблицата долу.

Първото впечатление е липсата на интерес към една от водещите застраховки - задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилите. Нито един застраховател от подалите уведомления не е заявил намерение да я извършва. Двете заявления по т. 10 от Раздел II, буква „А“ на Приложение № 1 към КЗ по първоначални сведения са за рисковете по застраховка „Гражданска отговорност“ на превозвача, доколкото не е заявено участие в Гаранционния фонд и НББАЗ.

Наред с това към застраховка „Сухопътни превозни средства - без релсови превозни средства“ (автокаска) интерес са заявили само тринадесет от регистрираните 39 застрахователи по общо застраховане, с което този вид

застраховка се нарежда на четвърто място от края от гледна точка на заявения интерес.

На първите три места от гледна точка на проявения интерес попадат обща „Гражданска отговорност“, заявена от 33 застрахователи; „Разни финансови загуби“, заявена от 31 застрахователи, и „Пожар и природни бедствия“, заявена от 28 застрахователи, следвана непосредствено от „Други щети на имущество“, заявена от 27 застрахователи.

Посочената класация сама по себе си не е стабилен показател за някаква определена тенденция, доколкото на този етап не може да се каже колко от застрахователите, подали уведомления, реално ще извършват дейност в нашата страна. Въпреки това въз основа на посочените данни се създава впечатление, че европейските застрахователи се ориентират преимуществено към по-слабо разработените сегменти на застрахователния пазар в България. В случай че това предположение се оправдае дори отчасти, би следвало да очакваме интересно развитие на пазара.

Известно е, че към настоящия момент значителна част от дребните и средните собственици на недвижими имоти и

други имущества не се застраховат по своя инициатива и основен фактор за застраховане на тяхното имущество са ипотечното кредитиране, лизингът и програмите за финансиране по линия на ЕС, като САПАРД например. На пазара на общата „Гражданска отговорност“ от своя страна доминират многобройните застраховки „Професионална отговорност“, които са задължителни по смисъла на закона и чието сключване в повечето случаи е предпоставка за получаване или поддържане на издадено разрешение за извършване на дейност.

По тези съображения и предвид състоянието на платежоспособното търсене към момента може да се предположи, че до голяма степен и двата сегмента, към които са насочили предпочитанията на застрахователите от другите държави членки, са относително наситени, макар обективно да е налице значителен потенциал.

В тази връзка би било интересно да се проследи стратегията на тези застрахователи: дали те ще се насочат към разпределение на съществуващото потребление, дали ще предпочетат да разработват останалата част от пазара и с какви маркетингови програми ще си послужат, или ще се ограничат да обслужват лица и предприятия от държавите членки, от които произхождат, във връзка с техния живот и стопанска дейност в България.

Всяка форма на активно присъствие на застрахователния пазар у нас от страна на предприятията, подали заявления за извършване на дейност, ще има непосредствен ефект върху интересите на българските застрахователи, които ще трябва наравно да участват в конкуренцията с тях. Тази конкуренция ще бъде на равнище на застрахователните премии, но по моя лична преценка в значителна степен и на равнище на потребителските практики, което в последна сметка ще бъде от полза на всички потребители и ще спомогне за разрастване на пазара като цяло.

* Докладът бе представен на Петото международно изложение „Банки Инвестиции Пари“, проведено от 15 до 17 февруари 2007 г. в Пловдив.

№	Вид застраховка	Брой застрахователи заявили намерение да извършват дейност по съответния вид застраховка при условията на свободата на предоставяне на услуги
1	Обща гражданска отговорност	33
2	Разни финансови загуби	31
3	Пожар и природни бедствия	28
4	Други щети на имущество	27
5	Товари по време на превоз	26
6	Злополука	23
7	Плавателни съдове (морски, речни и по езера и канали)	22
8	Летателни апарати	21
	Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	
	Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	
9	Релсови превозни средства	20
10	Гаранции	18
11	Кредити	17
12	Заболяване	15
13	Сухопътни превозни средства (без релсови превозни средства)	13
14	Правни разноски	12
15	Помощ при пътуване (асистанс)	10
16	Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на моторно превозно средство	2